

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/131/2022
Identifikačné číslo spisu: 7817200654
Dátum vydania rozhodnutia: 22.02.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:7817200654.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Š. D., narodeného XX. I. XXXX, U., I. Y. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Harakálom, Košice, Mlynská 28, proti žalovanej Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., Bratislava, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, o zaplatenie bolestného vo výške 10 869,58 eura, zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 4 280,16 eura a úrokov z omeškania vo výške 3 993,21 eura, vedenom na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 5C/5/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 26. novembra 2019 sp. zn. 5Co/115/2019, takto

rozhodol:

I. Dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi z titulu bolestného 3 156,10 eura a titulom sťaženia spoločenského uplatnenia 4 655,59 eura s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 3. augusta 2018 do zaplatenia o d m i e t a.

II. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 26. novembra 2019 sp. zn. 5Co/115/2019 v časti, ktorou odvolací súd potvrdil výrok III. rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba zamietnutá ohľadom úrokov z omeškania vo výške 3 003,21 eura z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Rožňava (ďalej len súd prvej inštancie alebo okresný súd) rozsudkom z 18. februára 2019 č. k. 5C/5/2017 - 225 I. žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi z titulu bolestného sumu 3 156,10 eura a titulom sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 4 655,59 eura s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 3. augusta 2018 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, II. zastavil konanie ohľadom sumy 7 713,47 eura, III. zamietol žalobu ohľadom úrokov z omeškania vo výške 3 003,21 eura, IV. zaviazal žalovanú zaplatiť na účet súdu trovy dokazovania vo výške 1 476,22 eura, do troch dní od právoplatnosti rozsudku a V. žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 100 % s tým, že o výške trov bude rozhodnuté osobitným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku. Výkonaným dokazovaním zistil, že žalobca pri dopravnej nehode na miestnej komunikácii smerom do obce Hrhov 30. apríla 2008 utrpel ťažké ublíženie na zdraví, pričom

dopravnú nehodu spôsobil vodič D. Y. ako prevádzkovateľ motorového vozidla. V čase dopravnej nehody prevádzkovateľ motorového vozidla mal uzavreté poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a preto nároky žalobcu na náhradu škody z ublíženia na zdraví sú kryté zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Priamy nárok žalobcu voči poisťovateľovi je daný podľa § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. Nakoľko v trestnom konaní nebolo preukázané, či dopravnú nehodu spôsobil prevádzkovateľ motorového vozidla, súd prvej inštancie nariadil znalecké dokazovanie a na základe znaleckého posudku rozsudkom zo 4. júla 2011, ktorý nadobudol právoplatnosť 3. januára 2012 rozhodol medzitýmym rozsudkom, že žalovaná zodpovedá žalobcovi za vzniknutú škodu v rozsahu 80 %. Ďalej uviedol, že žalobca pôvodnou žalobou žiadal zaviazat' žalovanú k náhrade škody vo výške 16 691,50 eura titulom bolestného a vo výške 8 560,85 eura titulom s'ťaženia spoločenského uplatnenia a po vykonaní znaleckého dokazovania žalobca žiadal nahradiť škodu vo výške 3 156,10 eura titulom bolestného a vo výške 4 655,59 eura titulom s'ťaženia spoločenského uplatnenia vzhľadom na to, že zo strany žalovanej došlo k plneniu vo výške 16 691 eur titulom bolestného a vo výške 7 713,47 eura titulom s'ťaženia spoločenského uplatnenia. O nárokoch bolestného a s'ťaženia spoločenského uplatnenia súd prvej inštancie rozhodol tak, že konanie zastavil. Čo sa týka bodového hodnotenia s'ťaženia spoločenského uplatnenia znalec I.. W. súhlasil s bodovým hodnotením znalca I.. W.Á., čo sa týka obmedzenia pohyblivosti lakt'ového kĺbu vľavo ľahkého stupňa, obmedzenia pohyblivosti bedrového kĺbu stredne ťažké, obmedzenia pohyblivosti kolenného kĺbu vľavo ľahké, obrnu lakt'ového nervu vľavo a nesúhlasil s tým, že z dôvodu, že sa nejedná o prípad osobitného zreteľa priznanie dvojnásobnej hodnoty bodového hodnotenia s'ťaženia spoločenského uplatnenia pokladal za neodôvodnené. Súd prvej inštancie zamietol žalobu ohľadom priznania úrokov z omeškania vo výške 3 963,21 eura a uviedol, že žalobca si svoje nároky u žalovanej uplatnil 27. marca 2009, na čo žalovaná reagovala 17. júna 2009 a oznámila mu, že zatiaľ nie je možné nahradiť mu škodu vzhľadom na to, že nebolo zistené zavinenie dopravnej nehody, keďže v tom čase ešte prebiehalo trestné konanie ako aj civilné konanie a až v civilnom konaní bola zistená aj spoluzodpovednosť žalobcu v rozsahu 20 % a po právoplatnosti medzitýmneho rozsudku začala žalovaná žalobcovi plniť. Dospel k záveru, že preto skôr neboli splnené podmienky na prešetrovanie uplatnenia nároku žalobcu a plnenia. Súd prvej inštancie priznal žalobcovi úroky z omeškania z istiny bolestného a s'ťaženia spoločenského uplatnenia od 3. augusta 2018, pretože žalovaná časť bolestného ako aj s'ťaženia spoločenského uplatnenia vyplatila načas a nedostala sa do omeškania a do omeškania sa dostala až po podaní znaleckého posudku znalcom I.. W.. K námietke žalovanej ohľadom premlčania nároku, ktorý si žalobca uplatnil po podaní znaleckého posudku I.. W. súd prvej inštancie uviedol, že predmetom konania bola stále náhrada škody, aj napriek tomu, že podľa znaleckého posudku išlo o škodu vyššiu, ako bola uplatnená v pôvodnej žalobe a podaním žaloby spočívala premlčacia doba, pretože žalobca riadne pokračoval v začatom konaní, pričom na to, akú položku uviedol lekár vo svojom posudku a potom znalec v znaleckom posudku, nemohol mať žalobca vplyv. Bol názoru, že rozšírenie žaloby žalobcom v priebehu konania v súlade so závermi znaleckého posudku nie je novým nárokom, ale jedná sa od začiatku o náhradu škody za bolestné a za s'ťaženie spoločenského uplatnenia a teda nárok žalobcu nie je premlčaný. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 26. novembra 2019 sp. zn. 5Co/115/2019 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods.1, 2 CSP potvrdil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. K námietke ohľadne znaleckých posudkov odvolací súd poukázal na ustálenú súdnu prax (judikát NS ČR sp. zn. 32Cdo/2197/2016), kde v dovolaní vyriešil najvyšší súd otázku odstránenia rozporov medzi znaleckými posudkami, keď súd prvej inštancie pristúpil na základe vlastného posúdenia obtiažnosti veci tak, že kontrolným znaleckým posudkom tieto nejasnosti odstránil a tak postupoval zákonne a správne v súlade s § 424, § 427 Občianskeho zákonníka v spojení s § 5 ods. 5 a § 10 zák. č. 437/2004 Z. z. Súhlasil so súdom prvej inštancie, ktorý za významnú okolnosť považoval aj to, že žalobca aj keď bol uznaný invalidným pri miere funkčnej poruchy pôvodne vo výške 65 % a aj keď sú obmedzené jeho pohybové schopnosti, nejedná sa o ležiaceho a imobilného človeka, o ktorého sa musia starať príbuzní, žalobca sa dokáže samostatne pohybovať, venuje sa svojim záujmom, záľubám ako je poľovníctvo (z výpisu Knihy návštev poľovného revíru Hrhov vyplýva, že sa zúčastnil minimálne 8-mich poľovačiek), naďalej je členom poľovníckeho združenia, šoféruje, robí výlety do

Maďarska, po nehode sa oženil, s terajšou manželkou majú aj spoločné dieťa a teda tieto okolnosti odôvodňujú zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v rozsahu 50 % zvýšenia základného bodového hodnotenia, ale preto neexistujú dôvody zvýšenia o ďalších 50 %. V súvislosti so spoluvinou dal odvolací súd do pozornosti aj tú skutočnosť, že pri dopravnej nehode, v dôsledku čoho došlo k zrážke motorového vozidla a motocykla, na ktorom jazdil žalobca, v rámci trestného konania bolo preukázané, že motorové vozidlo len nepatrne prešlo pomyselnú stredovú čiaru, v ktorého strede vozovky a nie pri pravom okraji jazdil žalobca, ktorý však jazdil pod vplyvom alkoholu, jeho motocykel nebol osvetlený a jazdil bez evidenčného čísla, jeho spoluvina bola preukázaná vo výške 20 % (miera zavinenia už bola vyriešená medzitimným rozsudkom sp. zn. 5C/59/2009 súdu prvej inštancie v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach vec sp. zn. 5Co/305/2011). Uviedol, že nárok premlčaný nie je, nakoľko žalobca v konaní riadne pokračoval a uplatnil si právo na bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, toto právo mu bolo priznané (pričom iné právo nežiadal) a išlo stále o náhradu škody. Odvolací súd bol názoru, že ustanovenie § 11 ods. 8 zákona č. 381/2001 Z. z. vo vzťahu k ods. 6 cit. zákona je prekonané a treba vziať do úvahy porušenie povinnosti poisťovateľa súvisiace so včasným a riadnym prešetrovaním poisťovnej udalosti, toto ustanovenie sa totiž nezaobrá dôsledkami omeškania poisťovateľa v súvislosti s omeškaním pri jeho samotnej povinnosti plniť samotnú náhradu a je nevyhnutné na dôsledku omeškania poisťovateľa splnením jeho hlavnej právnej povinnosti plniť samotnú náhradu škody a treba tu aplikovať všeobecný právny predpis podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/504/2013, ktorý uzavrel, že úroky z omeškania podľa § 11 ods.8 zák. č. 381/2001 Z. z. sankcionujú len neskoré prešetrovanie a vybavenie poisťovnej udalosti, avšak poisťovateľ, t. j. žalovaná sa nikdy nemôže zbaviť povinnosti platiť úroky z omeškania za oneskorené plnenie a to aj v prípade, ak poisťovateľ povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 citovaného zákona splnil včas. Poukázal na to, že súd prvej inštancie zohľadnil pri zamietnutí úrokov 3 963,21 eura aj zákonnú povinnosť poisťovne podľa § 11 ods. 6 zákona č. 381/2011 Z. z. Považoval za neúnosné, aby žalovaná si vyberala určité okolnosti procesných stavov konajúceho súdu za obdobie 10-tich rokov, keď zo znaleckých posudkov vyplynulo so zreteľom na ťažkú poruchu bez psychotických príznakov, ktorý stav podmieňuje 65 % pokles a ohodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia 1500 bodov vrátane zvýšenia boli zistené dôvody hodné osobitného zreteľa a teda znalci potvrdili, že § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. má opodstatnenie. Ohľadne funkčných porúch a prevádzkovania poľovníctva zo strany žalobcu odôvodnil svoj rozsudok náležite a výnimočne podrobne súd prvej inštancie a tak odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, keď žalobca žiadal priznať 50 % zvýšenia odškodnenia so zreteľom na rozhodnutie sociálnej poisťovne treba považovať za stav v súvislosti s poškodením na zdraví, ktorý má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb považoval za správny, zákonný a korektný. Uzavrel, že pri aplikácii ustanovenia § 10 ods. 4 cit. zákona pri sťažení spoločenského uplatnenia, s určenými obmedzeniami mimoriadne zvýšenie ďalšie o 50 % ako si uplatnil žalobca neprichádza do úvahy a správne je preto zamietnutie žaloby v prevyšujúcej časti. Mal za neopodstatnené tvrdenie žalobcu, že má ťažkosti s koncentráciou pri šoférovaní, keďže poľuje a na tieto činnosti sa musí koncentrovať, chodí do kina s rodinou a je zamestnaný, pričom žalobca nikdy predtým nebol aktívnym športovcom, len rekreačne hral tenis, chodil na huby a na poľovačky. Uviedol, že osobitný zreteľ zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia súd prvej inštancie u žalobcu nevidel a nevidí tento dôvod ani odvolací súd, pričom neprihliadol ani na uznanie invalidity. Konštatoval, že pri úrokoch z omeškania boli priznaná úroky z omeškania podľa § 517 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka, žalobca totiž priznanie úroku z omeškania odôvodňoval inými rozhodnutiami krajských súdov v Slovenskej republike, avšak žalobca priznanie úroku z omeškania z nároku na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia ani nežiadal. Mal za to, že zo strany žalobcu nebol nesporne preukázaný základ nároku na náhradu škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia v rámci mimosúdneho konania a jednanja a žalobcovi boli oznámené dôvody odmietnutia plnenia zo strany žalovanej a tak žalobca mal vedomosti a stanovisko žalovanej mu bolo predstavené hneď ako zvyšoval svoje nároky, mal preukazovať znaleckými posudkami, čo aj urobil, tieto nepredložil žalovanej, ani s ďalšími dôkazmi a teda nesplnil to, čo bolo dôvodom toho, že nedošlo medzi žalobcom a žalovanou k dohode o náhrade sťaženia spoločenského uplatnenia mimosúdne a v tejto časti jeho nárok nebol opodstatnený. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 v spojení s § 255 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP argumentujúc tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola riešená. Podľa názoru dovolateľa súdy nižších inštancií nesprávne aplikovali § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z., keď dospeli k záveru, že u žalobcu nie sú preukázané dôvody hodné osobitného zreteľa a nie je opodstatnené uplatnenie sudcovského práva na jeho mimoriadne zvýšenie. Uviedol, že mimoriadne zvýšenie odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia je aplikovateľné v prípadoch, kedy je zrejmé, že poškodenie na zdraví má preukázateľne nepriaznivé následky na život poškodeného pre uspokojenie jeho potrieb a pre plnenie úloh vyplývajúcich z jeho spoločenského postavenia, čo bolo na strane žalobcu preukázané. Konštatoval, že dôvody hodné osobitného zreteľa boli preukázané vykonaným dokazovaním a bolo preukázané, že žalobca v príčinnej súvislosti s úrazom, vo veku 32 rokov života utrpel ťažký devastačný úraz s trvalými následkami somatického ako i psychického charakteru. Poukázal na to, že rozhodnutím sociálnej poisťovne bol uznaný invalidným s tým, že miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 65 %. Následne bol ÚPSVaR uznaný za osobu ZŤP a miera funkčnej poruchy bola určená na 80 %. Namietal, že odvolací súd pochybil, lebo nevyhodnotil vykonaným dokazovaním preukázané dôvody hodné osobitného zreteľa, ako aj to, že odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia plní satisfakčnú funkciu a teda jeho rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Taktiež namietal, že odvolací súd v časti o zamietnutí práva žalobcu na úrok z omeškania pochybil pri aplikácii práva a bol názoru, že výklad odvolacieho súdu je nesprávny, lebo oznámenie žalovanej akéhokoľvek dôvodu a jeho oznámením poškodenému podľa § 11 ods. 6 písm. b) zákona č. 381/2001 Z. z. môže odmietat' a zdržiavať plnenie, ktoré poškodenému riadne patrí a vyhýbať sa tak svojej zákonnej povinnosti poskytnúť poškodenému plnenie náhrady škody a to bez akýchkoľvek právnych následkov. Poukázal na skutočnosť, že žalovanej riadne preukázal svoje nároky na náhradu škody podaním z 27. marca 2009 a žalovaná tieto nároky plniť odmietla bez toho, aby na to boli právne dôvody. Bol názoru, že nakoľko žalovaná tieto nároky neplnila riadne a včas, dostala sa do omeškania. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil v zamietajúcej časti a žalobe v tejto časti vyhovel.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že odvolací súd pri rozhodovaní o výške náhrady škody na zdraví zachoval zásadu primeranosti a svoje právne úvahy v tomto smere náležite odôvodnil a preto nie je dôvod na zásad dovolacieho súdu do týchto úvah. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací, po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie je z časti dôvodné. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

7. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod.

10. Dovolateľ prípustnosť svojho dovolania odôvodnil naformulovaním otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu neboli podľa dovolateľa riešené, mal za to, že je daný dôvod prípustnosti v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP).

12. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť, že právna otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP). Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

13. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Otázkou relevantnou pre prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (hmotnoprávna alebo procesnoprávna, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu) a nie otázka skutková. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania; to znamená, že pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec a pod. Na rozdiel

od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad. Ak v dovolaní vymedzená otázka - ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí dovolací súd - nie je právnou otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená zákonná podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 CSP a takúto otázku nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť (4Cdo/148/2018, 8Cdo/144/2018, 9Cdo/73/2021).

14. Osobitne významným znakom otázky relevantnej v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je jej zásadný právny význam. Aj za účinnosti nových civilných predpisov je opodstatnené konštatovanie, že otázkou zásadného právneho významu je otázka, ktorá je významná nielen pre tú ktorú prejednávajú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky (1Cdo/132/2009, 2Cdo/71/2010, 3Cdo/51/2006, 4Cdo/151/1998, 5Cdo/1/2010, 7Cdo/117/2011). Účelom § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky. Naostatok treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je relevantná len otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky vyššie uvedené znaky. Ak z týchto znakov chýba čo i len jeden, nemôže byť dovolanie procesne prípustné.

15. Žalobca vyvodzuje prípustnosť jeho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Ním zadefinovaná právna otázka (preukázanie dôvodov hodných osobitného zreteľa pre mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia) by mohla mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP iba vtedy, ak nebola otázkou skutkovou, ale právnou s presahujúcim významom pre dosiaľ neriešené právne otázky.

16. K otázke nastolenej ako dovolacia otázka dovolací súd uvádza, že v danom prípade dovolateľ namieta nesprávny postup odvolacieho súdu ohľadom mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia o ďalších 50 %, pretože nesúhlasí s jeho interpretáciou odvolacím súdom, podrobne uvedenej v bodoch 35., 36. a 37. rozsudku odvolacieho súdu.

17. Pokiaľ súd na základe výsledkov dokazovania zisťuje či došlo u poškodeného k ublíženiu na zdraví a v akom rozsahu a za týmto účelom vyhodnocuje znalecké posudky, zisťuje skutkový stav veci. Skutkový záver súdu o tom, že pri hodnotení bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia vychádzal zo znaleckého posudku I.. W., ktorý bolestné ohodnotil na 995 bodov a sťaženie spoločenského uplatnenia na 1142,5 bodov a zo znaleckého posudku znalca I.. W., ktorý ohodnotil bolestné na 585 bodov a sťaženie spoločenského uplatnenia na 725 bodov, keď znalec I.. W. sa vo svojom znaleckom posudku vyjadril aj k tomuto posudku a konštatoval, že jeho bodové ohodnotenie, čo sa týka zlomeniny tela stehnej kosti vľavo, roztrieštenej zlomeniny jablčka vľavo, zlomeniny zadanej hrany acetabula vľavo a otvorenej zlomeniny vnútorného členka vľavo je správne a nesúhlasil s tým, že tieto položky hodnotil súhrne analogicky ako exartikulácia ľavého bedrového kĺbu, alebo odňatie stehna a znalec I.. W. nehodnotil položku 110 - pomliaždenie panvy a pomliaždenie ľavého stehna, pričom bodové hodnotenie za bolestivý spôsob liečenia zvýšil na 100 % u položiek 112 e, 159 b, 216 v zmysle ust. § 9 ods. 6 zákona č. 437/2004 Z. z. a súd uznal toto navýšenie, pretože žalobca aj v súčasnom období berie protibolestivé, protizápalové a protireumatické lieky, ktoré sa užívajú pri liečbe bolesti, ako to vyplýva z predložených lekárskejších správ. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovi prináleží dvojnásobné zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia vzhľadom na okolnosti, ktoré nastali po úraze, keď žalobca úraz utrpel vo veku 32 rokov, aktívne pracoval ako zvärač v Taliansku, po úraze sa dlho liečil, bol uznaný za ZŤP a bola znížená jeho schopnosť sa zamestnať na 67 %. Uzavrel, že čo sa týka dvojnásobnej hodnoty bodového hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia vychádzal zo znaleckého posudku znalca I.. W. a z dôvodu, že sa nejedná o prípad osobitného zreteľa a teda priznanie dvojnásobnej hodnoty bodového hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia toto pokladal za neodôvodnené. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie uviedol, že žalobca aj keď bol uznaný invalidným pri miere funkčnej poruchy pôvodne vo výške 65 % a aj keď sú

obmedzené jeho pohybové schopnosti, nejedná sa o ležiaceho a imobilného človeka, o ktorého sa musia starať príbuzní, žalobca sa dokáže samostatne pohybovať, venuje sa svojim záujmom, záľubám ako je poľovníctvo, naďalej je členom poľovníckeho združenia, šoféruje, robí výlety do Maďarska, po nehode sa oženil, s terajšou manželkou majú aj spoločné dieťa a teda tieto okolnosti odôvodňujú zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v rozsahu 50 % zvýšenia základného bodového hodnotenia, ale preto neexistujú dôvody zvýšenia o ďalších 50 %. Ak preto dovolateľ v dovolacom konaní vytýka súdu, že konkrétne ustanovenie interpretoval nesprávne, v rozpore s jej skutočným obsahom, ide o dovolaciu námietku nevystihujúcu podstatu § 421 ods. 1 písm. b) CSP, lebo takáto námietka sa týka nesprávneho skutkového zistenia, na ktorom súd založil svoje právne závery. Pokiaľ totiž súd zisťuje, či u žalobcu existujú okolnosti odôvodňujúce zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v rozsahu 50 % zvýšenia základného bodového hodnotenia a zisťuje, či ne/existujú dôvody zvýšenia o ďalších 50 %, rieši skutkové otázky, pričom výsledkom tejto činnosti sú skutkové zistenia a z nich vyvedené skutkové (nie právne) závery súdu. Hodnotiaci skutkový záver súdu, ktorý tvorí podstatu tohto výsledku, nemožno považovať za právne posúdenie (3Cdo/27/2019).

18. So zreteľom na uvedené je teda zrejmé, že žalovaný v danom prípade vo väzbe na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP síce argumentuje nesprávnym právnym posúdením, avšak len v tom zmysle, že ak by odvolací súd vyšiel zo správne zisteného skutkového stavu, nevyhnutne by musel dospieť k odlišnému právnemu posúdeniu, teda k záveru, že u žalobcu existujú dôvody hodné osobitného zreteľa pre mimoriadne zvýšenie o ďalších 50 %, na ktoré však dostal odpoveď v rozhodnutiach nižších súdov.

19. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľom položená otázka, nemôže byť relevantná pre založenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, nakoľko nespĺňa predpoklady, ktoré vyššie uviedol dovolací súd.

20. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je v tejto časti podľa § 421 ods. 1 CSP prípustné, nakoľko dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP, preto dovolanie žalobcu v tejto časti ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

21. Žalobca vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP i zadefinovaním právnej otázky pokiaľ poisťovateľ nespĺní svoju peňažnú povinnosť voči poškodenému a neposkytne mu plnenie náhrady škody riadne a včas, dostáva sa do omeškania.

22. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľ v danom prípade zákonu zodpovedajúcim spôsobom vymedzil právnu otázku, ktorá podľa jeho názoru v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená: pokiaľ poisťovateľ nespĺní svoju peňažnú povinnosť voči poškodenému a neposkytne mu plnenie náhrady škody riadne a včas, dostáva sa do omeškania.

23. Po konštatovaní prípustnosti dovolania v tejto časti pristúpil dovolací súd k meritórnemu dovolaciemu prieskumu a posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania z hľadiska uplatnenej dovolacej argumentácie, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzenej právnej otázke.

24. V preskúmvanej veci žalobca prípustnosť a dôvodnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP vyvodil v podstate z toho, že odvolací súd výkladom ustanovení § 11 ods. 6, 7 a 8 zákona č. 381/2001 Z. z. (týkajúcich sa uplatnených úrokov z omeškania) poprel účel a význam zákonného predpisu.

25. Zásada *iura novit curia* („súd pozná právo“) neznamena len to, že súd pozná právo, ale aj to, že si je zároveň vedomý účinkov, ktoré právo v podobe, v ktorej ho súd aplikuje, vyvoláva vo vzťahu k procesnoprávnemu alebo hmotnoprávnemu postaveniu nositeľa práva na súdnu ochranu svojich práv (napr. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 59/00 z 20. decembra 2001).

26. Z rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyplýva, že výkladom omeškania poisťovateľa s

poskytnutím plnenia podľa § 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z. sa najvyšší súd (opakovane) zaoberal vo svojich skorších rozhodnutiach sp. zn. 1Cdo/225/2021 z 27. apríla 2022, sp. zn. 2Cdo/306/2021 z 25. apríla 2022 a sp. zn. 4Cdo/99/2022 z 20. júla 2022 (o čom, ale odvolací súd v čase svojho rozhodnutia ešte nemohol mať vedomosť, takisto dovolateľ - pozn. dovolacieho súdu), v ktorých tam konajúce senáty dospeli k záveru, „poisťovňa bola poškodeným priamo žalovaná, a preto sa na priznanie úroku z omeškania vzťahujú ustanovenia, podľa ktorých sa poisťovňa dostáva do omeškania bezprostredne po tom, ako si poškodený u nej uplatní svoj priamy nárok na náhradu škody s tým rozdielom, že na úrok z omeškania nemá nárok za obdobie troch mesiacov na šetrenie poisťnej udalosti a 15 dní na výplatu, ak k výplate žiadanej náhrady skutočne došlo“. Správnosť predmetného záveru pri zohľadnení systematickej a teleologickej metódy výkladu ustanovení § 11 ods. 6 až 8 zákona o povinnom zmluvnom poistení potvrdil Ústavný súd Slovenskej republiky už vo svojich skorších nálezoch, sp. zn. III. ÚS 214/2020 zo 14. októbra 2021 a sp. zn. III. ÚS 309/2020 zo 14. októbra 2021, ktoré predchádzali spomínaným rozhodnutiam najvyššieho súdu. Dovolací súd pre úplnosť poznamenáva, že práve uvedenými rozhodnutiami Ústavného súdu Slovenskej republiky došlo k zrušeniu rozhodnutí najvyššieho súdu aj na záveroch ktorých založil svoje rozhodnutie odvolací súd (bližšie viď bod 2. tohto rozhodnutia).

27. Pri aplikácii vyššie uvedeného právneho názoru najvyššieho súdu (prezentovaného v zhora citovaných rozhodnutiach) na posudzovaný prípad dovolací súdospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné. Odvolací súd vychádzal pri svojom právnom posúdení vzniku nároku na úroky z omeškania zo znenia ustanovení § 11 ods. 6, 7 a 8 zákona č. 381/2001 Z. z. a tiež v zmysle záverov rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo/145/2017, sp. zn. 1Cdo/2012/2017 („...v tom čase prebiehalo ešte trestné konanie ako aj civilné konanie a až v civilnom konaní bola zistená spoluzodpovednosť žalobcu v rozsahu 20 % a po právoplatnosti mezitýmneho rozsudku začala žalovaná žalobcovi plniť...“). Konštatoval, že žalovanej nevznikla povinnosť žalobcovi zaplatiť úroky z omeškania, lebo „...v ustanovení § 11 ods. 8 zákona sú jasne a zreteľne formulované podmienky, v zmysle ktorých je poisťovateľ povinný zaplatiť poškodenému úroky z omeškania podľa Občianskeho zákonníka. Je tomu tak, keď si poisťovateľ nesplní povinnosť podľa § 11 ods. 6 zákona. Je zrejmé, že zákonodarca povinnosti poisťovateľa viaže výlučne vo vzťahu k prešetrovaniu poisťnej udalosti“ (viď bod 90. rozsudku súdu prvej inštancie). Z citovaného nálezu ústavného súdu ale vyplýva, že trojmesačná zákonná lehota na vybavenie poisťného plnenia a na to nadväzujúca 15-dňová lehota na plnenie podľa zákona č. 381/2001 Z. z. má svoje opodstatnenie v záujme dôsledného vyšetrenia poisťnej udalosti, no nepredstavuje žiadnu liberáciu škodcu od platenia príslušenstva pohľadávky (úrokov z omeškania; § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka) vzniknutej z ublíženia na zdraví.

28. Tým, že odvolací súd zvolil výklad príslušných právnych noriem v rozpore s ich účelom a zmyslom, porušil právo žalobcu na súdnu ochranu a spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

29. Vzhľadom na opodstatnenosť námietky dovolateľa, že napadnutý rozsudok dovolacieho súdu sa riešením predmetnej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (posudzujúc dovolanie podľa obsahu), dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu v tejto časti je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Zároveň je aj dôvodné (§ 432 ods. 2 CSP), lebo žalobca opodstatnene namieta, že napadnutý rozsudok v tejto časti spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

30. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie dovolacieho súdu v napadnutej časti a vec mu v uvedenom rozsahu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

31. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§

453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.